

OBCHODNÍ ZÁKONÍK

- povinnost zápisu skutečného místa podnikání
- rodná čísla už nebudou zveřejněna v obchodní rejstříku
- volnější pravidla pro koncernová seskupení

David Ilcyszyn, konzultant White & Case

Jedna z nejzásadnějších novinek obchodního zákoníku se týká podnikajících fyzických osob. Nově bude jejich povinností zapisovat jak do obchodního rejstříku, tak i do živnostenského rejstříku své skutečné místo podnikání. Cílem je zajistit, že se nebude stávat, že podnikatel se na adrese uvedené v rejstříku vůbec nezdržuje.

Kromě zapisování skutečného místa podnikání ale nově budou muset všichni podnikatelé mít i nějaký právní důvod k užívání prostor, kde mají zapsáno své sídlo. A to dokonce po celou dobu trvání zápisu. Může jít o vlastnictví nebo nájem těchto prostor. Pokud to nesplní, tak to může vést u fyzických osob až ke zrušení živnostenského oprávnění a u firem až k rozhodnutí soudu o jejich zrušení.

Za další, spíše technickou novinku, lze považovat, že v obchodním rejstříku nebudou zveřejňována rodná čísla. Nově nebudou zveřejňována dokonce ani v obchodním věstníku. Naopak bude v rejstříku uvedeno datum narození. To by

mělo společně se jménem a adresou zajistit dostatečnou identifikaci.

Kdo si ale oddechne nejvíce, jsou veškerá koncernová seskupení působící v Česku. Dojde totiž ke zrušení ustanovení požadujícího znalecký posudek pro poskytnutí zajištění mezi propojenými společnostmi. Toto zajištění dříve navíc muselo být poskytováno za podmínek běžných v obchodním styku. Tím, co přesně jsou podmínky běžné v obchodním styku, si však v tomto případě nebyl prakticky nikdo jistý. Odpadne tak jedna z opravdu zbytečných překážek. Nově bude vždy pouze stačit, že takové zajištění schválí valná hromada společnosti, která je poskytuje.

TRESTNÍ ODPOVĚDNOST FIREM

- vedle manažerů lze nově trestat i firmy
- zákon postihuje i trestné činy spáchané v zahraničí

Markéta Cisařová, advokát Allen & Overy

Počínaje rokem 2012 mohou před trestními soudci stanout nejenom fyzické osoby, ale také obchodní společnosti, družstva a jiné soukromé právnické osoby. Zdaleka přitom nejde jen o české společnosti. Má-li zahraniční společnost v Česku podnik či pobočku, vykonává zde obchodní činnost nebo má majetek, dopadá zákon i na ni. Ani ke spáchání trestných činů přitom nemusí dojít jen v České republice. Zcela postačí, že k nim došlo v zahraničí a u nás se projevíly jen jejich následky. A které trestné činy může společnost spáchat? Je například o podvod, zkruslování stavu hospodaření a jmění, úplatkářství, ale také o trestné činy proti životnímu prostředí.

Dopustí-li se zaměstnanec, který jedná jménem společnosti či v jejím zájmu protiprávního jednání, tak může být potrestána i společnost. Ani zánikem společnosti ale její trestní odpovědnost nezaniká, protože přechází na její právní nástupce.

Nejpřísnějším trestem, se kterým zákon počítá, je zrušení společnosti. Jde o trest výjimečný. Nejčastěji však budou ukládány peněžité tresty. Jejich výše začíná na desítkách tisíc korun, ale může snadno překročit i miliardu. Soudy mohou dále uložit propadnutí majetku, zakázat výkonu některé činnosti nebo plnění veřejných zakázek.

Hrozbe uložen trestu se mohou společnosti účinně bránit vytvořením preventivních programů. Mezi ty patří zejména vnitřní předpisy, pomocí kterých deklarují nulovou toleranci vůči trestným činům zaměstnanců a stanoví pravidla chování v nejvíce ohrožených oblastech činnosti.

ZÁKON O VEŘEJNÝCH ZAKÁZKÁCH

- snižují se limity pro kontrolu veřejných zakázek
- povinné zveřejňování uzavřených smluv
- předpokládána účinnost od dubna 2012

Daniel Weinhold, partner Weinhold Legal

Novela zákona o veřejných zakázkách patřila v loňském roce k jednomu z mediálně nejvýraznějších témat. Byla schválena již v listopadu minulého roku poslaneckou sněmovnou a má začít platit od začátku dubna. Ve hře je ještě doplnění o další změny podpořené senátem, ale ať už konečná podoba novely dopadne jakkoli, je zcela jisté, že nejvíce diskutovaná právní oblast dozná skutečně revolučních změn.

Předně dojde ke snížení limitů pro kontrolu zadávání veřejných zakázek malého rozsahu na jeden milion korun pro zakázky na dodávky a tři miliony korun na stavební práce. Od roku 2014 by se navíc měly tyto limity sjednotit pro všechny typy veřejných zakázek na jednom milionu. To bude znamenat kontrolu nad mnohem větším počtem zakázek a rovněž velký příděl práce pro Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. Tato změna by měla vést k radikálnímu snížení počtu zakázek zadávaných bez řádného dohledu, které státní ročně utrácí. Transparentnosti pomůže i povinnost zadavatele zveřejnit uzavřenou smlouvu, a to včetně všech pozdějších změn nebo dodatků. Zveřejňována bude i cena zakázky, a to skutečně uhrazená. Nejenom tedy ta „na papíře“, ale taková, která za celou historii zakázky, i na základě případných dodatků a víceprací, byla opravdu zaplacená.

Větší čas na rozmyšlenou

Další z převratných novinek je zrušení zadávacího řízení, bude-li obdržena pouze jedna nabídka. Změna by měla chránit podnikatele na trhu před účelovým nastavením kvalifikačních kritérií tak, aby je mohl reálně splnit pouze jediný soutěžitel. Veřejní zadavatelé budou vypsání tendru měsíc dopředu avizovat. To by mělo poskytnout dostatek času zájemcům, aby se o zakázce dozvěděli a připravili si včas podklady k soutěži. Zúžit prostor nesmyslným a zbytečným zakázkám typu mostu odnikud nikam by navíc měla povinnost zadavatele vypracovat a uveřejnit odůvodnění účelnosti veřejné zakázky a příměnosti požadavků na technické kvalifikační předpoklady. Státní zakázky nad 300 milionů korun budou povinně schvalovány vládou, a obecní nad 50 milionů zastupitelstvem.

Většina změn je opravdu dobrých a prospěšných, i když se najdou i výjimky. Jednou z nich je dokládání referencí uchazečem. Nově bude třeba dokládat i smlouvu a doklad o provedeném plnění u podnikatele, kde již

Množství zakázek přidělených bez veřejného řízení se radikálně sníží.

dříve působil. To ale přinese nejspíše více potíží než užitku. Prokazování ekonomické a finanční kvalifikace bude nahrazeno pouhým čestným prohlášením o způsobilosti splnit veřejnou zakázku. To snadno podepíše kdekdo, lečjaká „garážová“ firma se sama prohlásí za způsobilou. Nebude rovněž možné vyžadovat ISO certifikáty, které se staly terčem kritiky i ministra pro místní rozvoj Kamila Jankovského.

Budou všichni donaha?

V prosinci minulého roku vrátil senát novelu poslanecké sněmovně s pozměňovacími návrhy. Navrhuje doplnění požadavků na rozkrytí celého dodavatelského a subdodavatelského řetězce vítězného uchazeče, a to i s takzvanými nepřímými subdodavateli. Někteří této změně říkají slevčení donaha u všech uchazečů. Pokud by byly senátní návrhy přijaty, znamenalo by to enormní časovou a administrativní zátěž uchazečů o zakázky. Dodavatel by musel zjišťovat, kdo kdy vyrobil různé součástky zařízení či dodal suroviny nebo vyrobil stavební materiál, a ještě ke všemu by musel u těchto všech dokládat jejich akcionářskou strukturu. Údajný protikorupční efekt je přitom nicotný. Vůbec nejsou například postiženy výplaty špinavých peněz přes provize či zprostředkovatele. Prakticky všechny medializované korupční kauzy z poslední doby by třeba vůbec tímto dodatkem dotčeny nebyly.

Bez ohledu na to, zda konečná podoba bude, či nebude doplněna o senátní návrhy, novela obohatí veřejné zadávání o řadu nástrojů, které by měly přispět k větší transparentnosti a hospodárnosti.